

*akce je podporována také Státním ústavem pro kontrolu léčiv, Ústavem pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv, Českou lékárnickou komorou, Komorou veterinárních lékařů ČR a Státní veterinární správou.

TISKOVÁ ZPRÁVA

V Praze dne 19. listopadu 2012

Antibiotická rezistence u lidí i u zvířat je stále větším zdravotním problémem

Ministerstvo zdravotnictví (MZ) ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství (MZe), Kanceláří Světové zdravotnické organizace v ČR (WHO) a Státním zdravotním ústavem (SZÚ) upozorňuje u příležitosti pátého Evropského antibiotického dne, který připadá na 18. listopadu, na rostoucí nebezpečí výskytu bakterií odolných vůči většině antibiotik. Podle aktuálních údajů Evropského centra pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) je například rezistence gramnegativní bakterie s názvem *Klebsiella pneumoniae* na cefalosporiny třetí generace jednou z nejhorších v Evropě. Přitom tato bakterie je nečastějším původcem nemocničních infekcí, jakými jsou například infekce krevního řečiště, močových a dýchacích cest.

Rostoucí výskyt rezistentních bakterií je stále větším zdravotním problémem, protože omezuje nebo zhoršuje možnosti léčby, snižuje kvalitu života a má závažné hospodářské důsledky v podobě nárůstu nákladů na zdravotní péči a poklesu produktivity. Z dat předložených ECDC v roce 2011 vyplývá, že každý rok zemře v Evropě v důsledku rezistentních infekcí až 25 000 lidí a náklady na léčbu těchto infekcí přesahují 1,5 miliardy EUR ročně. Podle WHO je pak léčba rezistentní infekce až stokrát nákladnější než léčba infekce způsobené nerezistentními kmeny bakterií.

Vývoj antibiotické rezistence se urychluje zejména v důsledku nadměrného a nevhodného používání antibiotických látek, jež spolu se špatnou prováděnou prevencí a kontrolou infekcí vytváří příznivé podmínky pro rozvoj a šíření rezistentních mikroorganismů u lidí

i zvířat. **Hlavní hygienik ČR a náměstek ministra zdravotnictví Vladimír Valenta v této souvislosti hovoří o nutnosti „snížit spotřebu antibiotik a vrátit se k základním lékům, jejichž používání je z hlediska vzestupu rezistence bakterií bezpečné. Dalším způsobem, jak nastalé situaci čelit, je vzdělávat odbornou i laickou veřejnost v problematice zodpovědného používání antibiotik. Stejně tak je nutné nezapomínat na hygienu rukou, která je jedním ze základních kroků v prevenci nozokomiálních infekcí, u nichž právě multirezistentní mikroorganismy hrají významnou roli.“**

Na základě Akčního plánu Národního antibiotického programu pro období 2011 – 2013 byl v roce 2012 schválen **Seznam esenciálních antiinfektiv pro ČR** (viz Věstník MZ č. 7/2012), který vychází ze 17. vydání vzorového seznamu WHO a obsahuje definice pro tzv. základní a speciální esenciální léčiva. Základní nepostradatelná léčiva zahrnují nejúčinnější, bezpečné a cenově přístupné léky pro minimální potřeby základního zdravotního systému. Ta jsou přednostně vybírána podle jejich současného a předpokládaného budoucího významu pro ochranu veřejného zdraví a schopnosti léčit bezpečně a ekonomicky. Seznam speciálních léčiv obsahuje esenciální léčiva pro nejvýznamnější onemocnění, která vyžadují specializované diagnostické nebo monitorovací vybavení, specializovanou péči nebo specializovanou průpravu. V určitých případech mohou být do této skupiny zařazena některá léčiva s trvale vyšší cenou nebo s nižší efektivností nákladů. Vzhledem ke specifickým vlastnostem původců infekcí a zejména v důsledku změn stavu jejich rezistence **se předpokládá pravidelná každoroční revize tohoto seznamu esenciálních antiinfektiv.**

Zvyšující se rezistence bakterií vůči antibiotikům představuje zásadní problém nejen v humánní, ale i v medicíně veterinární. Vzhledem k tomu, že každá z těchto dvou oblastí má jistá specifika, mluví se o „komplexním přístupu a koordinaci aktivit“. V tomto duchu přijala **Rada EU v roce 2012 závěry „o dopadech antimikrobiální rezistence v oblasti lidského zdraví a v oblasti zdraví zvířat – pohled iniciativy „Jedno zdraví“.** Jejím cílem je co nejvíce koordinovat a propojovat aktivity v oblasti lidského zdraví a v oblasti zdraví zvířat a mimo jiné podporovat budování a rozvoj systémů sledování a monitorování výskytu antibiotické rezistence a spotřeby antibiotik.

V tomto směru se ČR aktivně podílí na činnosti Pracovní skupiny Evropské komise pro antibiotickou rezistenci. ČR v jejím rámci iniciovala ve spolupráci s Velkou Británií a Evropskou federací veterinárních lékařů výzkum zaměřený na zjištění preskripčních návyků veterinárních lékařů v EU. **Podle náměstka ministra zemědělství pro úsek zemědělských komodit, výzkum a poradenství Jiřího Macha je „nutné zaujmout k problematice antibiotické rezistence komplexní přístup a důsledně koordinovat aktivity v humánním a veterinárním sektoru. V tomto směru ocenil stávající spolupráci všech zainteresovaných subjektů v rámci Národního antibiotického programu“.**

Od pondělí 19. 11. do pátku 23. 11. 2012 má každý v souvislosti s aktivitami Evropského antibiotického dne 2012 možnost informovat se o rizicích spojených s užíváním antibiotik v jakékoliv lékárně v ČR.

Další informace lze nalézt:

<http://antibiotic.ecdc.europa.eu>

<http://www.szu.cz/tema/prevence/akce/evropsky-antibioticky-den-eaad>

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-12-868_en.htm

http://ec.europa.eu/health/antimicrobial_resistance/policy/index_en.htm

<http://www.euro.who.int/en/what-we-publish/information-for-the-media/sections/latest-press-releases/self-prescription-of-antibiotics-boosts-superbugs-epidemic-in-the-european-region>

<http://www.lekarnici.cz/Pro-verejnost/Informace-pro-verejnost/Antibioticky-tyden-v-prostredi-lekaren-2012.aspx>

Kontakt:

Mgr. Jan Šturma

Sekretariát Národního antibiotického programu

Státní zdravotní ústav

Šrobárova 48

100 42 Praha 10

tel.: +420 267 082 212

mobil: +420 606 746 656

e-mail: sturma@szu.cz